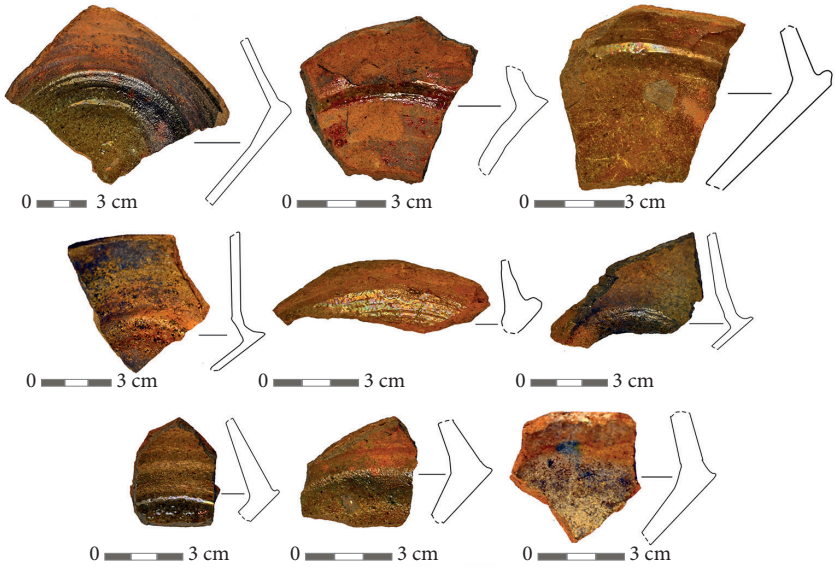

5 pav. XVII–XVIII a. keramikos dugneliai. M. Daubaro nuotr.

Fig. 5. 17th–18th-century pottery bases

kos fragmentų: sienelių, pakraštėlių (4 pav.), dugnelių (5 pav.).

Seinų St. 5

During the survey at Seinų St. 5 in the town of Merkinė, stone paving no earlier than the 18th century was discovered (Fig. 1). The excavation (a total of 4 m²) (Fig. 2) at that location yielded a 1.4 m thick fill layer with 17th–20th-century finds and under it, an undisturbed 17th–18th-century cultural layer, which was up to 1 m thick and contained fragments of household pottery (Figs. 3–5).

PALANGA

Tomas Ivanauskas

Vytauto gatvė 92

2015 m. balandžio–gegužės mėnesiais atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai Palangos miesto istorinėje dalyje (UK 12613) ir senojo miesto vietose (UK 17139), projektuoto naujo kelio į Palangos polikliniką vietoje. T. Ivanauskas čia anksčiau atliko žvalgomuosius tyrimus, kurių metu buvo ištirti 4 šurfai (2x1 m dydžio), iš viso buvo ištirtas 8 m² plotas (1 pav.). Dviejuose šurfuose, tirtuose arčiau Vasario 16-osios gatvės, aptikta XVII a. I pusės koklių fragmentų bei XVIII a. buitinės keramikos šukių. Šurfe arčiausiai Vasario 16-osios gatvės atidengta nedidelė akmeninės konstrukcijos dalis. Likusiuose dviejuose šurfuose, tirtuose arčiau Vytauto g. 92 esančios Palangos poliklinikos,

archeologinių radinių ir struktūrų neaptikta.

2015 m. detalieji tyrimai atlikti 2014 m. tirtų šurfų 1 ir 2 aplinkoje. Šis plotas buvo ištirtas 2 perkasomis, kurių kiekviena buvo 12x7 m dydžio (po 84 m^2), iš viso ištirtas 168 m^2 plotas. Žvalgymai vykdyti 2014 m. tirtų šurfų 3 ir 4 vietoje, kur archeologinių radinių ir struktūrų neaptikta. Žvalgytas apie 340 m^2 plotas (1 pav.).

Perkasa 1 tirta 2014 m. ištirto šurfo 2 aplinkoje, 14,5 m į ŠR nuo Vasario 16-osios gatvės. Perkasos ŠV pjūvyje nuo esamo žemės paviršiaus fiksuotas 50–55 cm storio rudos smėlingos žemės sluoksnis. ŠV pjūvyje fiksuoti ankstesni perkasimai, kuriuose neaptikta nei struktūrų, nei archeologinių radinių.

Rudos smėlingos žemės sluoksnio paviršiuje iki 20 cm gylio aptikta pavienių XIX–XX a. radinių: porcelianinių, molinių indų fragmentų, šovinio tūtelė bei kelios XVIII a. buitinės keramikos šukės, iš viso 20 radinių. Tame pačiame sluoksnyje, 20–40 cm gylyje buvo aptikti 35 archeologiniai radiniai – XVII a. I puse datuojami koklių fragmentai ir XVII–XVIII a. buitinės keramikos šukės. 70–80 cm gylyje aptikti 4 archeologiniai radiniai – 2 koklių fragmentai ir 2 buitinės keramikos šukės, datuojamos XVII a. I puse – XVIII a. Iš viso perkasoje aptikti 59 radiniai (2 pav).

Giliau, po rudos smėlingos žemės sluoksniu, fiksuotas tamsus rudas smėlis su rudos žemės priemaišomis. Sluoksnis 5–10 cm storio, be archeologinių radinių. Po šiais grunto sluoksniais visoje perkasoje buvo atidengtas natūraliai susiformavęs rudas smėlis su nedidelėmis molio priemaišomis – įžemis. Jis išryškėjo 60–80 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

2014 m. ištirto šurfo 1 aplinkoje, arčiau Vasario 16-osios gatvės tirta ***perkasa 2***, sujungta su perkasa 1. Tiriant perkasą 2, sluoksnių stratigrafijai fiksuoti palikta kontrolinė 1 m pločio

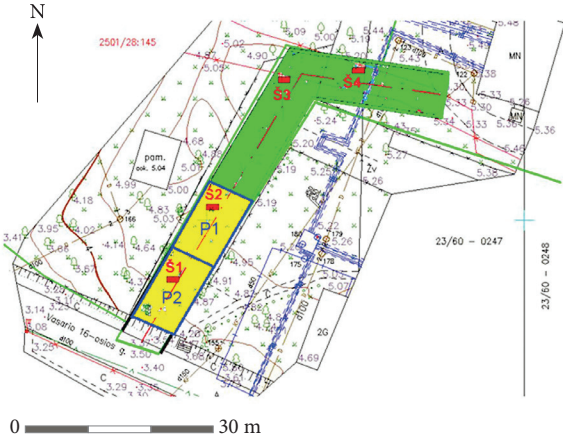

1 pav. Tyrimų Vytauto g. 92 vieta: 1 – 2014 m. šurfų vietos; 2 – 2015 m. perkasos; 3 – 2015 m. žvalgytas plotas. T. Ivanausko brėž.

Fig. 1 Site of the investigation at Vytauto St. 92: 1 – test pits excavated in 2014; 2 – trenches excavated in 2015; 3 – surveyed area in 2015

juosta, kuri, ištyrus perkasos plotą, buvo ištirta. Perkasos ŠR pjūvyje (kontrolinė juosta) fiksuotas iki 45 cm storio rudos smėlingos žemės sluoksnis. PR pjūvyje šis sluoksnis buvo 50–70 cm storio, akmeninės struktūros vietoje – 1–1,1 m. Pjūvyje fiksuotas 80–85 cm pločio, 75 cm aukščio perkasimas be archeologinių radinių. PV pjūvyje fiksuotas 55–60 cm storio rudos smėlingos žemės sluoksnis. ŠV pjūvyje šio sluoksnio storis buvo 30–60 cm. Rudos smėlingos žemės sluoksnyje, 20–40 cm gylyje nuo žemės paviršiaus aptikta akmenų struktūra. Akmenys neskaldyti, nedideli, 15–45 cm skersmens, krauti netvarkingai, padrikomis eilėmis. ŠR kryptimi akmeninės struktūros ilgis buvo 3,6–3,7 m, plotis įvairavo nuo 50 iki 80 cm, ŠV kryptimi struktūra 2,4 m ilgio, nuo 40 iki 65 cm pločio. Struktūros forma primena lotynišką „L“ raidę (3 pav.). Konstrukcija 40–60 cm aukščio. Struktūros viduje PV pusėje buvo išklotas

2 pav. XVII a. I pusės – XVIII a. koklių fragmentai ir buitinės keramikos šukės: 1, 7 – plokščiojo koklio; 2 – indo; 3 – lėkštės; 4 – keptuvės; 5 – puodo; 6 – puodyninio koklio fragmentai. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 2. 17th first half – 18th centuries stove tiles fragments and shards of household pottery: 1, 7 – panel stove tile; 2 – vessel; 3 – plate; 4 – frying pan; 5 – pot; 6 – pot shaped stove tile fragments

neskaldytų akmenų grindinys, kuris baigėsi ties konstrukcijos ŠV siena. Konstrukcijos ŠV sienelės pabaigoje fiksuoti perpuvusių medinių lentų pėdsakai. PV pusėje akmenų konstrukcijos neaptikta, nebuvo ir medienos pėdsakų. Tik tarp pavienių akmenų buvo rudo molio. Į PV nuo akmeninės konstrukcijos fiksuota nedidelė tamsi 65x50 cm dydžio degėsių dėmė, degėsių storis joje siekė 40–45 cm. Tikslią struktūros paskirtį nusakyti sudėtinga, greičiausiai tai buvo nedidelis laikinas 2,4 m pločio ūkinės paskirties pastatas, arba tvoros, skiriančios daržų sklypus, liekanos, nes pamatas pernelyg netvirtas, kad išlaikytų pastato svorį.

Rudos smėlingos žemės sluoksnyje iki 20 cm gylio aptikta glazūruotų ir neglazūruotų buitinės keramikos šukių, koklių fragmentų, šovinys ir šovinio tūtelė, 10 kapeikų nominalo moneta, iš viso 25 radiniai, datuojami XVIII–XX a. Giliau, rudos smėlingos žemės sluoksnyje, 20–40 cm gylyje, aptikta glazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos, stiklinių butelių,

3 pav. Perkasoje 2 aptiktas akmeninis pamatas. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 3. Stone foundation founded in trench 2

padengtų patina, puodyninių ir plokščiųjų koklių, padengtų tamsiai žalia glazūra, fragmentų. Aptikti radiniai datuojami XVII a. I puse – XVIII a. (2 pav.).

Giliau, po rudos smėlingos žemės sluoksniu, fiksuotas tamsus rudas smėlis su rudos žemės priemaišomis. Sluoksnis 5–15 cm storio, be archeologinių radinių, išskyrus nedidelį, vidutiniškai 80x50 cm, perkasimą perkasos ŠR dalyje, kuriame 30–65 cm gylyje buvo įvairių gyvulių kaulų (21 kaukolės fragmentas su žandikaulio liekanomis, 17 ilgųjų kaulų, 11 stuburo slankstelių, 1 dubens kaulas, 8 šonkauliai, 2 pirštikauliai, 5 pavieniai dantys, 3 dantys su žandikaulio liekanomis ir 16 nenustatytų kaulų fragmentų, iš viso 82 vienetai). Po šiais grunto sluoksniais visoje perkasoje 50–70 cm gylyje atidengtas natūraliai susiformavęs rudas smėlis su nedidelėmis molio priemaišomis.

Žvalgymų metu gruntas buvo kasamas vidutiniškai iki 80 cm gylio nuo žemės paviršiaus. Projektinis gylis žvalgytame plote nebuvo vienodas – jis mažėjo iš PV į ŠR ir R. Arčiau tirtų perkasų projektinis gylis buvo iki 100 cm, ŠR ir Š projektuoto kelio vietoje projektinis gylis mažėjo iki 60 cm, žvalgyto ploto pabaigoje, arčiau poliklinikos teritorijos – 40–50 cm.

Žvalgymų metu fiksuotas rudos smėlingos žemės sluoksnis ir tamsaus rudo smėlio sluoksnis. Žvalgymų metu rasti 25 archeologiniai radiniai. Daugiausia tai glazūruotos buitinės keramikos šukės bei pavieniai koklių ir stiklinių butelių fragmentai. Radiniai būdingi XIX–XX a.

Vytauto St. 92

In 2015, an investigation was conducted at the site of a planned new road at Vytauto St. 92. Because the 2014 field evaluation conducted there had yielded 17th–18th-century artefacts, in 2015 a larger-scale investigation was conducted. Two 12 x 7 m trenches (a total of 168 m^2) were excavated and about 340 m^2 surveyed (Fig. 1).

Trench 1. A 50–70 cm thick layer of brown sandy soil with sparse 17th–20th-century finds was discovered. The cultural layer contained only 20 finds dating to the 18th–20th centuries and 59 more dating to the first half of the 17th–18th centuries (Fig. 2). The finds consisted of mostly sherds of household pottery, a few stove tile fragments, and cartridges cases. A thin, 5–15 cm thick layer of aeolian sand was unearthed in the SE part of the trench. Natural soil: brown sand was found everywhere in the trench at a depth of 60–80 cm.

Trench 2. The discovered thin cultural layer, which was only up to 40 cm thick, contained sparse 19th–20th-century finds: household pottery, a handgun round, stove tile fragments from the first half of the 17th–18th centuries, household pottery, and a few 18th-century bottle shards (Fig 2). All of the stove tile fragments were decorated with a floral design and green glaze. This trench also contained 82 animal bone fragments. At a depth of 20–40 cm below the ground's surface, a 40–60 cm high, L-shaped structure of erratically stacked small stones was discovered. The NE arm was 3.6–3.7 m long and 50–80 cm wide, the NW arm 2.4 m long and 40–65 cm wide (Fig. 3). It was bordered on the SW by stone paving, which ended at the structure's NW wall. Its exact purpose was difficult to determine but it was probably a small, temporary, 2.4 m wide utility building or the foundation of a stone wall separating gardens plots because the foundation is too small and weak to withstand a building's weight.

Only 25 archaeological finds: sherds of household pottery and stove tile fragments dating to the 19th–20th centuries were found during the investigation.